

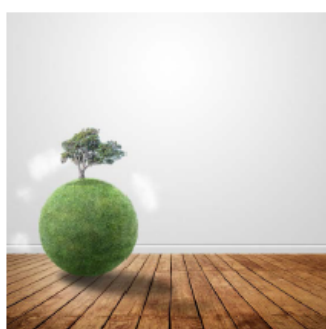
УКРАЇНА, ЄВРОПА, СВІТ

тема: Яким є вплив глобалізаційних процесів на економіку, культуру, довкілля, людину?

I.

Однією з основних ознак сучасного розвитку світового господарства стає розгортання процесів глобалізації (рис. 9.1), які справляють суттєвий вплив на систему міжнародних економічних відносин, трансформують напрями і визначають тенденції розвитку національних економік. Під глобалізацією світового господарства розуміють процес посилення взаємозв'язку національних економік країн світу, що знаходить своє вираження в утворенні світового ринку товарів і послуг, фінансів; становленні глобального інформаційного простору, перетворенні знання в основний елемент суспільного багатства, виході бізнесу за національні кордони через формування ТНК, впровадженні й домінуванні в повсякденній практиці міжнародних відносин і внутрішньополітичного життя народів принципово нових, універсальних ліберально-демократичних цінностей тощо.

Громадянська реклама

ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ:

- Вимагають зусиль усієї світової спільноти
- Потребують невідкладних рішень
- Торкаються інтересів усіх народів і держав
- Мають планетарний, загальносвітовий характер
- Загрожують усьому людству

Суть глобалізації

Є кілька підходів до дослідження глобалізації	
Економічний аспект	транснаціональні корпорації та банки, транскордонний рух фінансів і робочої сили, єдине ринкове господарство
Політичний аспект	зростання впливу міжнародних урядових, неурядових і транснаціональних організацій
Комунікативний аспект	Інтернет, зростання мобільності населення (туризм, міграції), міждержавна інтеграція
Соціальний аспект	завдяки медіа та Інтернету формується глобальна громадська думка

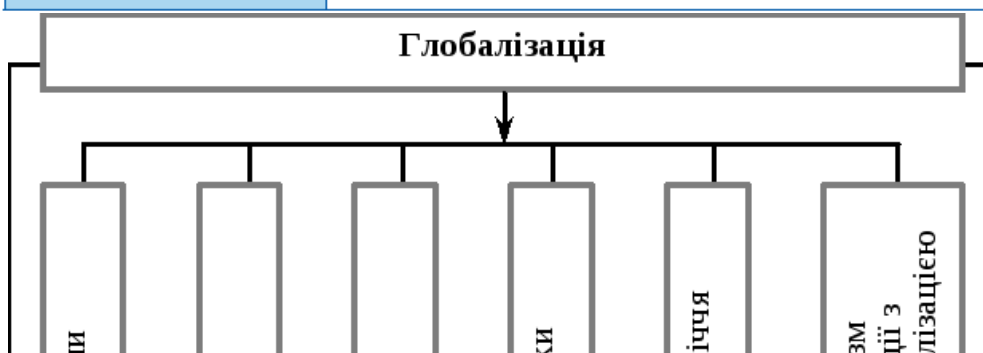

Рис. 9.1. Структурно-логічна схема теми 9

Виникає питання: чим зумовлена глобалізація? **Причини формування глобалізаційних процесів у наступному:**

- процес інтернаціоналізації, який приводить до поглиблення співробітництва між країнами та посилення їх взаємозалежності;
- науково-технічний прогрес: поява інформаційних технологій, які докорінно змінюють всю систему соціально-економічних відносин, переносять на якісно новий технічний рівень організаційно-економічні відносини, транспортні та комунікаційні зв'язки (зниження витрат на трансакції);
- загострення проблем, що є загальними для всіх людей і країн світу та важливими з погляду збереження та розвитку людської цивілізації.

Далі слід назвати **характерні ознаки глобалізації, до яких належать:**

- взаємозалежність національних економік та їхнє взаємопроникнення, формування міжнародних виробничих комплексів поза національними кордонами;
- фінансова глобалізація — зростаюча фінансова єдність та взаємозалежність фінансово-економічних систем країн світу;
- послаблення можливостей національних держав щодо формування незалежної економічної політики;
- розширення масштабів обміну та інтенсифікація процесів руху товарів, капіталів, трудових ресурсів;
- створення інституцій міждержавного, міжнародного регулювання глобальних проблем;
- тяжіння світової економіки до єдиних стандартів, цінностей, принципів функціонування.

Глобалізація на рівні окремої країни характеризується ступенем взаємозв'язку її економіки зі світовою економікою в цілому. Незважаючи на зростання глобалізації світової економіки, не всі країни інтегровані в однаковій мірі. Існують декілька головних показників, що визначають ступінь інтегрованості економік різних держав у глобальну економіку, серед яких:

- співвідношення зовнішньоторговельного обігу і ВВП;
- прямі іноземні інвестиції (ПІІ), які спрямовуються в економіку країни і з країни, та портфельні інвестиції;

- потік платежів роялті в країну та з країни, що пов'язані з переданням технології.

Глобалізація на світовому рівні визначається економічними взаємозв'язками між країнами, що відбиваються на зустрічних потоках товарів, послуг, капіталу й ноу-хау, що постійно зростають.

Основна риса процесу глобалізації полягає у формуванні глобально функціонуючого виробничого процесу, серцевиною якого є сформовані інтернаціоналізовані відтворювальні цикли — ядра, які виступають своєрідним локомотивом світового господарства. В межах визначених циклів формується світовий дохід, перерозподіл якого стає головним стратегічним орієнтиром і основою зовнішньої політики будь-якої держави.

Глобалізація — це об'єктивний процес планетарного масштабу, який має як прогресивні наслідки, так негативні. До позитивних ми можемо зарахувати: поширення нових інформаційних технологій та пов'язаних з ними переваг (скорочення часу і витрат на трансакції, поліпшення умов праці та життя); перехід на ресурсозаощаджувальні технології; посилення уваги до важливих проблем людства та ін. Однак глобалізація економіки — це не лише вигоди від зростання участі країни в світових економічних процесах, але й висока ймовірність втрат, зростання ризиків. Глобалізація передбачає, що країни стають не просто взаємозалежними з причини формування системи міжнародного інтегрованого виробництва, зростання обсягів світової торгівлі та потоків іноземних інвестицій, інтенсифікації руху технологічних нововведень тощо, але й більш вразливим щодо негативного впливу світо господарських зв'язків. Світова практика доводить, що виграш від глобалізації розподіляється не завжди рівномірно між країнами та суб'єктами економічної діяльності.

Отже, до **негативних наслідків глобалізації належать:** посилення нерівномірності розвитку країн світу; нав'язування сильними країнами своєї волі, нераціональної структури господарства, політичної та економічної залежності.

Глобалізація перетворює світове господарство на єдиний ринок товарів, послуг, капіталів, робочої сили, суб'єкти якого взаємопов'язані єдиною системою фінансово-економічних відносин.

Класифікація глобальних проблем така:

1. ***політичні проблеми*** (недопущення світової ядерної війни і забезпечення стабільного миру, роззброєння, військові та регіональні конфлікти);
2. ***природно-екологічні проблеми*** (необхідність ефективної і комплексної охорони навколишнього середовища, енергетична, сировинна, продовольча, кліматична, боротьба з хворобами, проблеми Світового океану тощо);
3. ***соціально-економічні проблеми*** (стабільність розвитку світового співтовариства, ліквідація відсталості країн, що розвиваються,

проблема розвитку людини, злочинність, стихійні лиха, біженців, безробіття, проблема бідності та ін.);

4. **наукові проблеми** (освоєння космічного простору, довгострокове прогнозування тощо).

II.

Шляхи розв'язання екологічної проблеми. Основними з них із точки зору матеріально-речового змісту суспільного способу виробництва є:

- швидкий розвиток і використання таких основних видів само відновлюваної енергії, як сонячна, енергія вітру, океанічна, гідроенергетична інше;

Громадянська реклама

У країнах із вищим рівнем глобалізації вищий рівень доходів на одну особу, тоді як індекс сприйняття корупції — нижчий.

- структурні зміни у використанні існуючих не відновлюваних видів енергії, а саме: збільшення частки вугілля в енергобалансі при зменшенні частки нафти і газу, оскільки запаси останніх на планеті значно менші, а їхня цінність для хімічної промисловості набагато більша;
- необхідність створення екологічно чистої вугільної енергетики, яка б працювала без шкідливих викидів газу. Це потребує значних державних витрат на природоохоронні заходи. Але якщо у США і Німеччині на ці цілі використовується щорічно до 2 % ВВП, в Японії — 3 %, то в колишньому СРСР — лише 1,2 %;
- розробка всіма країнами конкретних заходів із дотримання екологічних стандартів — чистоти повітря, водних басейнів, раціонального споживання енергії, підвищення ефективності своїх енергетичних систем;
- вивчення запасів усіх ресурсів із використанням найновіших досягнень НТР. Як відомо, планета розвідана лиш на глибину — до 5 км. Тому важливо відкрити нові ресурси на більшій глибині Землі та на дні Світового океану;
- інтенсивне використовується країнами, що розвиваються, власного сировинного господарства, включаючи переробні галузі господарства. Для розв'язання проблеми голоду в цих країнах необхідно розширювати посівні площі, впроваджувати передову агротехніку, високопродуктивне тваринництво та рослинництво;
- пошук ефективних методів управління процесом зростання народонаселення з метою його стабілізації на рівні 10 млрд осіб на початок XXI ст.;

- призупинення вирубки лісів, особливо тропічних, забезпечення їх раціонального використання;
- формування у людей екологічного світогляду, що дало б змогу розглядати всі економічні, політичні, юридичні, соціальні, ідеологічні, національні, кадрові питання як у рамках окремих країн, так і на міжнаціональному рівнях;
- комплексна розробка законодавства про охорону навколишнього середовища, у тому числі про відходи. Так, в США, Франції та інших країнах уряд зобов'язаний надавати підприємствам і організаціям технічну й фінансову допомогу для переробки відходів, вилучення з них цінних компонентів, проведення науково-дослідних робіт у даній сфері, поширення передового досвіду тощо. З цією метою використовуються податкові пільги, надання субсидій, зниження тарифів на перевезення вторинної сировини та ін.;
- нарощування екологічних інвестицій. Так в Австрії потрібні інвестиції становлять понад 15 % усіх капіталовкладень.